

www.palic-ludas.rs

JP „Palić-Ludaš“
Kanjiški put 17a
24413 Palić
Tel. 024 753 121
office@palic-ludas.rs

Izveštaj o realizaciji Programa upravljanja Parkom prirode „Palić“ za 2015. godinu

PALIĆ, 2016.

1. UVOD

U skladu sa članom 54 Zakona o zaštiti prirode („Sl. glasnik RS”, br. 36/09, 88/10 i 91/10-ispr.) i članom 10 Odluke o proglašenju zaštićenog područja Park prirode „Palić“ („Službeni list Grada Subotice“ br. 15/13 i 17/13-ispravka), upravljač zaštićenog područja izveštava o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja Parkom prirode „Palić“ nadležnu lokalnu samoupravu – Grad Subotici - koja je i donela akt o zaštiti područja.

Osnov za izradu ovog Izveštaja je Odluka proglašenju zaštićenog područja Park prirode „Palić“ („Službeni list Grada Subotice“ br. 15/13 i 17/13-ispravka), a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, član 54. i Plan upravljanja PP „Palić“ 2014-2023 (saglasnost Skupštine grada Subotice br. I-00-023-24/2014).

2. CILJEVI ZAŠTITE, OČUVANJA, UNAPREĐENJA I ODRŽIVOG KORIŠĆENJA ZAŠTIĆENOG PODRUČJA

Glavni ciljevi i zadaci određeni su Planom upravljanja Parka prirode i prema do sada realizovanim aktivnostima datim u Izveštaju o ostvarenju programa upravljanja PP „Palić“ prethodne godine:

- Nastavak razvijanja baze podataka u funkciji upravljanja, korišćenja i praćenja stanja u cilju definisanja projekata aktivne zaštite i očuvanja zaštićenog područja uz razvijanje GIS kroz projekat Grada Subotica;
- Razvijanje i unapređivanje čuvarske službe;
- Sprovođenje mera aktivne zaštite prirode (staništa sa strogom zaštićenim i zaštićenim vrstama, suzbijanje invazivnih vrsta, korišćenje i upravljanje tršćacima);
- Smanjivanje antropogenog pritiska (kontrola aktivnosti i kretanja u zaštićenom području);
- Unapređenja prirodnih i stvorenih vrednosti (redovne mere nege);
- Praćenja stanja prirodnih i stvorenih vrednosti;
- Razvijanje različitih oblika prezentacije prirodnih vrednosti područja, edukativnih, rekreativnih, eko i etno turističkih sadržaja u cilju razvoja održivog korišćenja i sufinansiranja zaštite prirode;
- Rad na edukaciji lokalnog stanovništva i korisnika zaštićenog područja o značaju očuvanja prirodnih vrednosti i uvođenju održivih vidova korišćenja zaštićenog područja u poljoprivredi i turizmu;
- Uklapanje u mrežu ekoloških koridora i „Natura 2000“;
- Aktivnosti na realizaciji Plana za unapređenje ekološkog stanja Palićkog jezera i njegove okoline.

3. ZAŠTITA, ODRŽAVANJE, PRAĆENJE STANJA I UNAPREĐENJE PRIRODNIH I STVORENIH VREDNOSTI

A. ČUVANJE, ODRŽAVANJE I PREZENTACIJA ZAŠTIĆENOG PODRUČJA

A.1. Čuvanje zaštićenog područja - Čuvarska služba

Čuvanje i nadzor u PP „Palić“ je kontinuirani zadatak u cilju preventivne zaštite prirodnih vrednosti, a u skladu sa članom 109. i 110. Zakona o zaštiti prirode („Sl. glasnik RS”, br. 36/09, 88/10 i 91/10-ispr). Čuvanje je obavljao čuvar zaštićenog područja.

Čuvarska služba je tokom godine u kontinuitetu nadgledala sprovođenje režima zaštite prirodnih vrednosti, namenu i korišćenje površina od strane svih korisnika prostora, kao i posetilaca kroz redovan obilazak područja. Čuvarska služba je kontinuirano izveštavala stručnu

službu kroz terenski dnevnik, a stručna služba je pratila stanje. Tokom godine su podnete četiri i prijave nadležnoj inspekciji:

- narušavanje II i III stepena zaštite iskopavanjem kanala za odvodnjavanje
- narušavanje II stepena zaštite –neovlašćenja izgradnja mola
- nezakonito posedovanje strogog zaštićene vrste ptica
- zagadživanje vode jezera tečnim organskim otpadom

A.2. Održavanje zaštićenog područja

A.2.1. Rad stručnih službi na izradi i sproveđenju upravljačkih dokumenata

Stručna služba je tokom godine u kontinuitetu radila na izradi i sproveđenju upravljačkih dokumenata. Izrađena je sledeća planska dokumentacija:

- Izveštaj o ostvarivanju Programa upravljanja za 2014. godinu;
- Program upravljanja za 2016. godinu.

Upravljač je sprovedio i aktivnosti na izradi projektne dokumentacije u vezi sa realizacijom Akcionog plana – Plan za unapređenje ekološkog stanja Palićkog jezera i njegove okoline („Službeni list“ Grada Subotice broj 24, od 15. jula 2014. godine). Izrađen je projekat:

Unapređenje stanja i prezentacije Parka prirode „Palić“, koji je finansiran od strane Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životne sredine (Broj ugovora: 130-401-3687/2015-04).

A.2.2. Aktivnosti i radovi na obeležavanju

Tokom godine se radilo na održavanje već postavljenih tabli zaštićenog područja i ribarskog područja „Palić-Kireš-Ludaš“ unutar Parka prirode „Palić“ (dopuna, popravka).

Slika 1-2 – Upravljač se redovno suočava sa problemima vandalizma

A.2.3. Upravljanje otpadom i održavanje mobilijara

Održavanje javne zelene površine, koju čine parcele pod zaštitom, odvijalo se i 2014. godini po Godišnjem Programu održavanja čistoće na površinama javne namene na zaštićenom području i Godišnjem Programu održavanja javnih zelenih površina na površinama javne namene na zaštićenom području u skladu sa Odlukom o obavljanju komunalnih delatnosti („Sl. list Grada Subotice“ br. 2/2013 i 7/2013) i Odlukom o održavanju javnih zelenih površina („Sl. list grada Subotice“, br. 3/2012, 52/2012, 2/2013 i 7/2013 - ispr.). Čuvarska služba je nadzirala aktivnosti, a stručna služba je koordinisala realizaciju programa.

Pored redovnih poslova u Velikom parku obuhvaćenih gore pomenutim programima, koji su finansirani nezavisno od ovog programa, realizovane su radovi na održavanju lokaliteta:

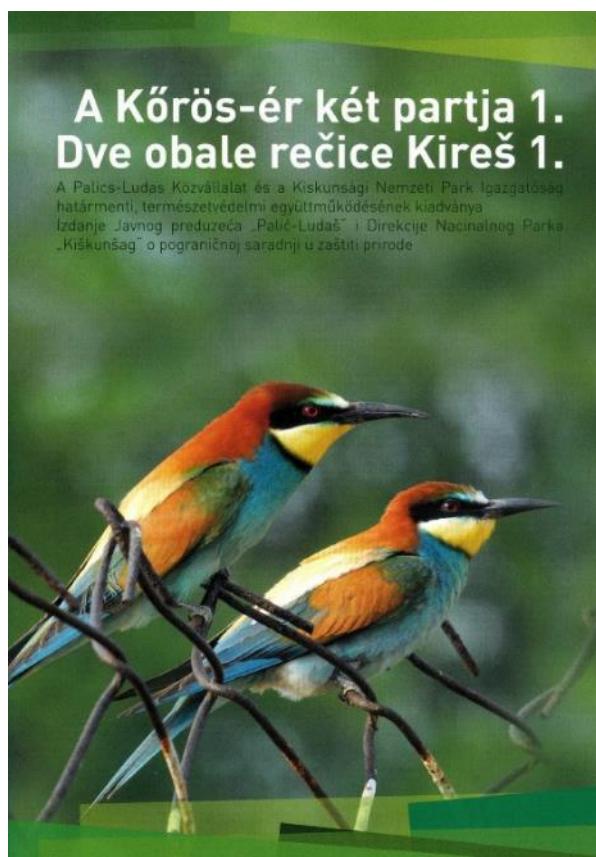
- Obala i zelena površina oko Omladinskog jezera (obala i livada),
- Vikend naselje,
- Održavanje postojeće staze oko jezera do uređenja obale jezera,

A.3. Prezentacija zaštićenog područja

A.3.1. Štampanje promotivnog materijala, izrada edukativnih tabli i medijsko predstavljanje

Pripremljene su izložbene metalne table (dim 120x100 cm) o prirodnim vrednostima Parka prirode na tri jezika (srpski, mađarski i engleski).

Tokom godine radilo se na pripremi mađarsko – srpskog (internog) rečnika najčešćih termina u zaštiti prirode. Rečnik obrađuje i elemente iz legislative u vezi sa zaštitom prirode u obe države. Rečnik je sastavni deo prvog zajedničkog izdanja JP „Palić-Ludaš“ i Direkcije Nacionalnog Parka „Kiškunšag“ (Mađarska) o pograničnoj saradnji u zaštiti prirode. Štampanje prvog izdanja je finansirala Direkcija Nacionalnog Parka „Kiškunšag“.

Slika 3 - Početna strana I izdanja

U sklopu projekta „Unapređenje stanja Specijalnog rezervata prirode Selevenske pustare“ (finansirao Pokrajinski sekretarijat za urbanizam, graditeljstvo i zaštite životne sredine) i projekta „Edukativni aktivnosti na očuvanju biološke i predeone raznovrsnosti“ (finansirao Grad Subotica) su štampani razni promotivni materijali (majice, kačketi i sl.) sa novim logom Upravljača.

Nastavila se saradnja sa lokalnim i regionalnim glasilima Ju eko TV, Panon RTV, TV Vojvodina i svim zainteresovanim glasilima. Izrada video i audio materijala nije bilo. Aktivnosti su se realizovale iz sopstvenih resursa.

A.3.2. Zasnivanje i uspostavljanje baze podataka (katastar, GIS i dr.)

Nastavak formiranja baze podataka koja se odnosi na sprovođenje režima i mera zaštite i unapređivanja kroz rad na interaktivnoj bazi podataka za sva zaštićena područja kojima upravlja JP „Palić-Ludaš“.

Nastavljen je razvijanje baze podataka o vlasničkoj i korisničkoj strukturi, kao i o izdatim uslovima zaštite prirode na parcelama u zaštićenom području.

Upravljač je preko svojih predstavnika uključen u Projekat „Zelena regulativa Subotice“ - Projekat razvoja GIS zelenih površina Subotice. Prostorni obuhvat realizacije projekta je područje Palić, konkretno, površina Parka prirode „Palić“. Tokom godine su realizovane aktivnosti na identifikovanju postojećih stabala (po definisanom ključu, ranije ustanovljenom sa predstvincima projektnog tima), geodetskom snimanju i izradi Elaborat - evidentiranje vrsta, zdravstvenog stanja i položaja stabala u Parku prirode „Palić“. Projekat će se realizovati fazno, a opšti ciljevi izrade projekta:

- Utvrđivanje stvarnog stanja fonda zelenih površina Subotice, njegove veličine, prostornog rasporeda i funkcionalnosti;
- Evidentiranje problema u oblasti upravljanja zelenim površinama grada (planiranje, podizanje, održavanje, zaštita i finansiranje) i predloge za njihovo unapređenje;
- Izradu informacionih sistema neophodnih za efikasno i predeono – ekološki orijentisano planiranje (GIS zelenih površina, GIS biotopa);
- Unapređenje standarda u oblasti planiranja zelenih površina grada.

A.3.3. Razvoj naučnih, obrazovnih i kulturnih funkcija zaštićenog područja

Tokom 2015. godine obezbeđena je podrška za nekoliko istraživača koji su obavljali ispitivanja na području PP „Palić“ ispred sledećih institucija i udruženja:

- Departman za uređenje, korišćenje i zaštitu voda Poljoprivrednog Fakulteta u Novom Sadu u okviru istraživanja bilansa azota i fosfora na zaštićenim prirodnim dobrima obavio je uzorkovanje vode, trske i zemljišta i u PP „Palić“. Za aktivnost postoji Rešenje o uslovima zaštite prirode prirode Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode (Broj: 03-862/2 od 17.06.2015.).

- Tamara Dulić, studentkinja doktorskih studija Univerziteta u Novom Sadu PMF, Departmana za biologiju i ekologiju obavila je uzorkovanje vode Ludaškog jezera u okviru istraživanja kvaliteta vode u Vojvodini kao dela međunarodne COST akcije „CYANOCOST“. Za aktivnost postoji Rešenje o uslovima zaštite prirode prirode Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode (Broj: 03-1403/2 od 10.08.2015.).

- Centar za multidisciplinarna istraživanja Beograd – *Metodologija praćenja kvaliteta vode putem pasivnih senzora*

- Udruženje „Protego“ – *Prikupljanje podataka o vodenim mikroinvertebratama, vodozemcima, gmizavcima i vodenim makrofitama*.

- U sklopu eko-kampa *Ludaš 2015* učesnici dečje smene su imali priliku da pogledaju rad prečistača otpadnih voda u Subotici, kao i da se upoznaju sa prirodnim vrednostima Parka prirode „Palić“ kroz organizovanog ekskurzija. Eko-kamp Ludaš se realizovalo u sradnji sa Udruženjem ljubitelja prirode „Riparia“ u sklopu projekta „Edukativni aktivnosti na očuvanju biološke i predeone raznovrsnosti“ (finansirao Grad Subotica).

Slika 4 - Prečišćavanje otpadnih voda

Slika 5 – Predavanje na obalu Krvavog jezera

B. UPRAVLJANJE POSETIOCIMA

B.1. Izgradnja ulaznih stanica

U PP „Palić“ tokom 2015. godine nisu planirane konkretnе aktivnosti na izgradnji ulaznih stanica. Predviđeno je da se pripreme projekti za izgradnju ulaznih stanica na području oko Krvavog jezera i Velikog parka na Paliću ali zbog nedostatka sredstava ove aktivnosti nisu se realizovale.

B.2. Centri za posetioce

Vizitorski centar Ludaš, smešten u SRP „Ludaško jezero“ je u višenamenskoj funkciji. Pored funkcije radnog prostora Upravljača svih zaštićenih područja u Subotici, ima i funkciju prijema posetilaca.

Tokom 2015. u Centru su se odvijali programi sa školskom omladinom - edukacija o svim zaštićenim područjima kojima upravlja JP „Palić-Ludaš“.

C. PRAĆENJE I UNAPREĐENJE STANJA ZAŠTIĆENOOG PODRUČJA

C.1. Monitoring

Nastavljen je monitoring staništa strogog zaštićenih vrsta. Praćenje stanja obavljao je čuvar područja prilikom redovnih obilazaka terena i stručni saradnik u sezonskim periodima u skladu sa uslovima zaštite prirode i izveštajima o nadzoru Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode Novi Sad. Pojedine grupe podataka o monitoringu su prikupljane i od istraživača koji rade na terenu. Podaci su se unosili u bazu podataka.

Tokom godine se sa Nacionalnim prakom „Kiškunšag“ iz Mađarske radilo na uspostavljanju uniformnog sistema monitoringa u smislu pojačanog praćenja stanja taksona koji se u Mađarskoj nalaze na listi *Natura 2000* vrsta. Utvrđene su značajne vrste koje se nalaze sa obe strane granice i napravljen je plan i dinamika praćenja populacija navedenih vrsta. U Srbiji još uvek ne postoji jedinstvena lista Natura 2000 vrsta, ali mi očekujemo da će veliki broj vrsta koje smo definisali ući na buduću listu. U slučaju da, ipak, neke vrste ne uđu – svakako ćemo imati podatke o vrstama koje se nalaze na listi zaštićenih i strogog zaštićenih vrsta - Pravilniku o proglašenju i zaštiti strogog zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Službeni glasnik Republike Srbije“ br. 5/2010 i 47/2011).

Rbr.	Naziv	Narodni naziv (srpski)	Narodni naziv (mađarski)	IUCN
1	<i>Centaurea sadleriana</i>	zečina, kozja brada	sedler imola	
2	<i>Cirsium brachycephalum</i>	kratkoglavičasta palamida	kisfészkű aszat	Least Concern - LC
3	<i>Plantago schwarzenbergiana</i>	Švarcenbergova bokvica	erdélyi útifű	
	Insecta			
1	<i>Lycaena dispar rutila</i>		nagy tűzlepke	
2	<i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	močvarni mravnik	vérfű-hangyaboglárka	Near Threatened - NT
	Ihtiofauna			
1	<i>Misgurnus fossilis</i>	čikov	réti csík	Least Concern - LC
	Baträhofauna			
1	<i>Hyla arborea</i>	gatalinka	zöld levelibéka	Least Concern - LC
2	<i>Pelobates fuscus</i>	žaba češnjača	barna ásóbéka	Least Concern - LC
3	<i>Rana dalmatina</i>	šumska žaba	erdei béka	Least Concern - LC
4	<i>Triturus dobrogicus</i>	podunavski mrmoljak	dunai gőte	Near Threatened - NT
	Herpetofauna			
1	<i>Emys orbicularis</i>	barska kornjača	mocsári teknős	Lower Risk/near threatened - LR/NT
	Ornitofauna			
1	<i>Acrocephalus paludicola</i>	istočni trstenjak	csíkosfejű nádiposzáta	Vulnerable A2c - V
2	<i>Actitis hypoleucos</i>	polojka	billegetőcankó	Least Concern - LC
3	<i>Alauda arvensis</i>	poljska ševa	mezei pacsirta	Least Concern - LC
4	<i>Alcedo atthis</i>	vodomar	jégmadár	Least Concern - LC
5	<i>Anas (Spatula) clypeata</i>	patka kašikara	kanalas réce	Least Concern - LC
6	<i>Anas (Spatula) querquedula</i>	grogotovac	böjti réce	Least Concern - LC
7	<i>Anthus campestris</i>	stepska trepteljka	parlagi pityer	Least Concern - LC
8	<i>Ardea purpurea</i>	crvena čaplja	vörös gém	Least Concern - LC
9	<i>Ardeola ralloides</i>	žuta čaplja	üstökösgém	Least Concern - LC
10	<i>Athene noctua</i>	kukumavka	kuvik	Least Concern - LC
11	<i>Aythya ferina</i>	riđoglava patka	barátréce	Least Concern - LC
12	<i>Aythya nyroca</i>	patka njorka	cigányréce	Near Threatened - NT
13	<i>Botaurus stellaris</i>	vodeni bik	bölömbika	Least Concern - LC
14	<i>Calidris alpina</i>	severni žalar	havasi partfutó	Least Concern - LC
15	<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	európai lappantyú	Least Concern - LC
16	<i>Carduelis cannabina</i>	konopljarka	kenderike	Least Concern - LC
17	<i>Chlidonias hybrida</i>	belobrka čigra	fattyúszerkő	Least Concern - LC
18	<i>Chlidonias niger</i>	crna čigra	kormos szerkő	Least Concern - LC
19	<i>Ciconia ciconia</i>	bela roda	fehér gólya	Least Concern - LC
20	<i>Circus aeruginosus</i>	eja močvarica	barna rétihéja	Least Concern - LC
21	<i>Circus pygargus</i>	eja livadarka	hamvas rétihéja	Least Concern - LC

22	<i>Coracias garrulus</i>	modrovraná - zlatovraná	európai szalakóta	Near Threatened - NT
23	<i>Coturnix coturnix</i>	prepelica	fürj	Least Concern - LC
24	<i>Crex crex</i>	prdavac	haris	Least Concern - LC
25	<i>Falco tinnunculus</i>	vetuška	vörös vércse	Least Concern - LC
26	<i>Galerida cristata</i>	ćubasta ševa	búbospacsirta	Least Concern - LC
27	<i>Gallinago gallinago</i>	barska šljuka	sárszalonka	Least Concern - LC
28	<i>Haliaeetus albicilla</i>	belorepan	rétisas	Least Concern - LC
29	<i>Hippolais pallida</i>	sivi voljić	halvány geze	Least Concern - LC
30	<i>Hirundo rustica</i>	seoska lasta	füsti fecske	Least Concern - LC
31	<i>Ixobrychus minutus</i>	čapljica	törpegém	Least Concern - LC
32	<i>Jynx torquilla</i>	vijoglava	nyaktekercs	Least Concern - LC
33	<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	tövisszúró gébics	Least Concern - LC
34	<i>Lanius minor</i>	sivi svračak	kis örgébics	Least Concern - LC
35	<i>Limosa limosa</i>	muljača	nagy goda	Near Threatened - NT
36	<i>Lullula arborea</i>	šumska ševa	erdei pacsirta	Least Concern - LC
37	<i>Luscinia svecica</i>	modrovoljka	kékbegy	Least Concern - LC
38	<i>Merops apiaster</i>	pčelarica	gyurgyalag	Least Concern - LC
39	<i>Miliaria calandra</i>	velika strnadica	sordély	Least Concern - LC
40	<i>Muscicapa striata</i>	siva muharica	szürke légykapó	Least Concern - LC
41	<i>Numenius arquata</i>	carska šljuka	nagy pólíng	Near Threatened - NT
42	<i>Nycticorax nycticorax</i>	gak	bakcsó	Least Concern - LC
43	<i>Oenanthe oenanthe</i>	obična beloguza	hantmadár	Least Concern - LC
44	<i>Otus scops</i>	ćuk	füleskuvik	Least Concern - LC
45	<i>Oxyura leucocephala</i>	plavokljuna patka	kékcsőrű réce	Endangered A2bcde+4bcde
46	<i>Parus cristatus</i>	ćubasta senica	búbos cinege	Least Concern - LC
47	<i>Perdix perdix</i>	jarebica	fogoly	Least Concern - LC
48	<i>Pernis apivorus</i>	osičar	darázsölyv	Least Concern - LC
49	<i>Philomachus pugnax</i>	prudnik ubica	pajzsos cankó	Least Concern - LC
50	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	obična crvenperka	kerti rozsdafarkú	Least Concern - LC
51	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	šumski zviždak	sisegő füzike	Least Concern - LC
52	<i>Picus viridis</i>	zelena žuna	zöld küllő	Least Concern - LC
53	<i>Porzana pusilla</i>	barski petlić	törpevízicsibe	Least Concern - LC
54	<i>Riparia riparia</i>	bregunica	partifecske	Least Concern - LC
55	<i>Sterna hirundo</i>	obična čigra	küszvágó csér	Least Concern - LC
56	<i>Streptopelia tutur</i>	grlica	vadgerle	Least Concern - LC
57	<i>Tringa erythropus</i>	mrki prudnik	füstös cankó	Least Concern - LC
58	<i>Tringa glareola</i>	prudnik migavac	réti cankó	Least Concern - LC
59	<i>Tringa totanus</i>	crvenonogi sprudnik	piroslábú cankó	Least Concern - LC
60	<i>Tyto alba</i>	kukuvija	gyöngybagoly	Least Concern - LC
61	<i>Upupa epops</i>	pupavac	búbos banka	Least Concern - LC
62	<i>Vanellus vanellus</i>	vivak	bíbic	Least Concern - LC
Teriofauna				
1	<i>Apodemus agrarius</i>	prugasti miš	pirókegér	Least Concern - LC

2	<i>Cricetus cricetus</i>	hrčak	mezei hörcsög	Least Concern - LC
3	<i>Erinaceus europaeus</i>	jež	európai sün	Least Concern - LC
4	<i>Lutra lutra</i>	vidra	európai vidra	Near Threatened - NT
5	<i>Plecotus austriacus</i>	ljiljak	szürke hosszúfülű-denevér	Least Concern - LC
6	<i>Mustela eversmanii</i>	stepski tvor	molnárgörény	Least Concern - LC

Tabela 1. Taksoni koji će se evidentirati (u smislu praćenja stanja) u PP „Palić“ i NP „Kiškunšag“

C.2. Revitalizacija

U sklopu projekta „Unapređenje stanja i prezentacije Parka prirode „Palić““ odvijale su se aktivnosti na revitalizaciji značajnih staništa na slatini oko Malog pojila.

Na predmetnom lokalitetu – „Malo pojilo“ - većim delom u II, a manjim u III stepenu zaštite u okviru Parka prirode „Palić“ – (u pitanju je vlažna (močvarna) livada na koju se nadovezuje slatinska livada, a na višim terenima se nastavlja stepa) je ograđen deo, ispred ograde je postavljen električni pastir i konstruisana je jedna nadstrešnica (montažna – prenosiva), gde se stoka sklanja od nepovoljnih meteoroloških uslova. Nadstrešnice je napravljena od drveta, a u sklopu nadstrešnica je predviđeno mesto gde se postavlja hrana za stoku u zimskom periodu (dodatna ishrana, usled nepovoljnih vremenskih uslova). Za narednu godinu je planirano je i bušenje bunara na lokaciji u neposrednoj blizini lokaliteta gde su goveda smeštena.

Realizovana je nabavka pet jedinki sivih goveda (podolsko goveče - *Bos primigenius taurus hungaricus*). Vodeni bivoli (*Bubalus bubalis*) (predviđena je bila nabavka najviše 4 jedinke) tokom ove godine nisu kupljeni, ali je planirana nabavka za narednu godinu.

Goveda su puštena na navedeni lokalitet početkom decembra 2015. godine i već su uočene značajne razlike u odnosu na prethodni izgled terena – značajno smanjenje količine trske usled ispaše. U planu je da se ispaša realizuje tokom cele godine i ukoliko se pokaže kao efikasan način održavanja staništa, da se isti model primenjuje i na drugim lokalitetima u okviru istog i na drugim zaštićenim područjima.

Jedinke poseduju potvrdu o poreklu i zdravstvenom stanju.

Sve planirane aktivnosti su usklađene sa rešenjem o uslovima zaštite prirode Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode broj: 03-1584/2 od 05.10.2015. godine; Odlukom o proglašenju zaštićenog područja Park prirode „Palić“ („Službeni list Grada Subotice“ br. 15/13 i 17/13-ispravka), Planom za unapređenje ekološkog stanja Palićkog jezera i njegove okoline („Službeni list“ Grada Subotice broj 24, od 15. jula 2014. godine), Planom detaljne regulacije za severoistočnu obalu Palićkog jezera (upravljač je uključen u izradu).

U odnosu na *Plan za unapređenja ekološkog stanja Palićkog jezera i okoline* realizovane su aktivnosti u skladu sa akcionim planom:

- U saradnji sa Ekološkim pokretom „Čista voda“ u sklopu projekta „Unapređenje vodene vegetacije i podizanje biološkog-ekološkog statusa jezerske vode kod verskog objekta Bunarić/Vodice/Szentkút – Palićko jezero“ su počeli radovi na revitalizaciji pomenutog lokaliteta ne zapadnom delu jezera Palić. Uz pomoć vodenog kombajna pokošeno je trska i u vodu i na obali, volonteri EP-a su sakupljali veliku količinu smeća i biomase i organizovali su uklanjanje/odlaganje. U 2016. godini nastavljaju se aktivnosti. Za aktivnost postoji Rešenje o uslovima zaštite prirode prirode Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode (Broj: 03-726/2 od 02.06.2015.).

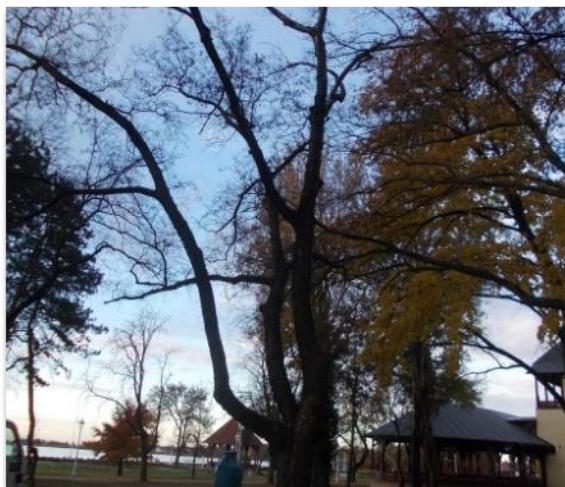

Slika 6-9 – Aktivnosti i rezultati projekta EP „Čista voda“ posle I faze

C.3. Mere aktivne zaštite prirode

Sprovodenje mera aktivne zaštite prirode koje se odnosi na zaštitu staništa/vrsta, kao i suzbijanje invazivnih vrsta u programskom periodu, upravljač je realizovao kroz aktivnosti:

- košenje vlažne livade kod kanala Tapša u cilju očuvanja staništa vlažne livade,
- Radovi na orezivanju suvih grana i uklanjanju stabala sa značajnim oštećenjima koja ugrožavaju posetioce, objekte i mobilijar i uklanjanje suvih stabala obavljali su se u periodu od 09. do 26. novembra 2015. godine. Orezano je 28 stabala (*Celtis occidentalis* i *Populus alba* po 9 kom, *Fraxinus angustifolia* i *F. Americana* po 4 kom,

Slika 10 - Stablo američkog koprivića (*Celtis occidentalis*) predviđeno za vađenje, obolelo sa vidljivim znacima truleži debla i debljih grana

Slika 11 - Isto stablo pripremljeno za vađenje

Aesculus hippocastanum i *Acer negundo* po 1 kom) i pripremljena su za vađenja 24 stabla (*Celtis occidentalis* 11 kom, *Populus nigra* 3 kom, *Acer platanoides*, *Populus alba*, *Quercus robur* po 2 kom, *Fraxinus americana*, *Populus nigra* var. *italica*, *Robinia pseudoacacia*, *Tilia sp* po 1 kom). Orezivanje je izvodilo preduzeće „Kizza“ doo iz Pančeva. Svi rezovi prilikom sanitarnog orezivanja su izvedeni koso a preseci premazani Arbokolom.

Slika 12 - Tri stabla crne topole
(*Populus nigra*)

Slika 13 - Oborenje stabla crne
topole (*Populus nigra*)

Slika 14 - Stablo bele topole
(*Populus alba*) izražene asimetrije
i poremećene statike

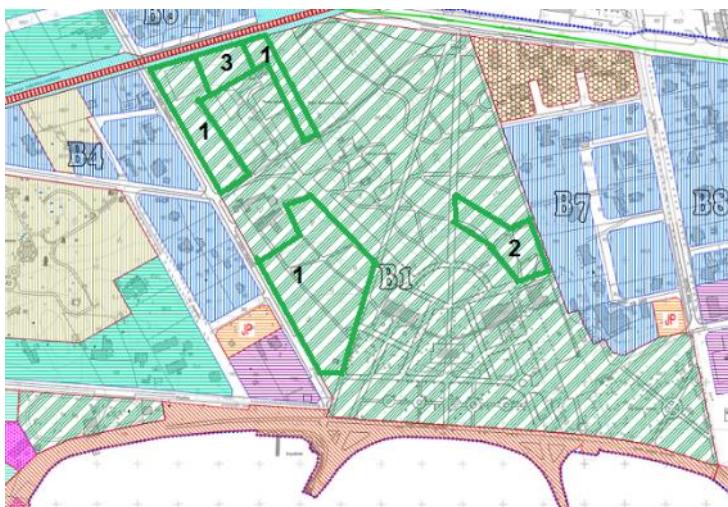
Slika 15 - Isto stablo bele topole
orezano a presek je
premazan arbokolom

Slika 16 - Premazivanje preseka arbokolom

Krčenje podrasta prema rešenju br 03-1382/2 od 04. 09. 2013. godine Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode izvodi se na delu Velikog parka sa visokim zelenilom. Uklanjaju se invazivne vrste (podrast drveća prsnog prečnika do 20 cm i žbunaste vrste), američki koprivić (*Celtis occidentalis*), jasenoliki javor (*Acer negundo*), kiselo drvo (*Ailanthus altissima*), a od žbunastih vrsta zova (*Sambucus nigra*). Autohtone žbunaste vrste i podrast autohtonih vrsta se ostavlja neoštećen. Grupacije autohtonih žbunastih vrsta se zadržavaju uz staze tj rubno i u središnima odeljaka gde je veća osuđanost. Ovo su uglavnom grupacije koje čini jedna vrsta (*Cornus sanguinea*, *Euonymus europaeus* ili *Ligustrum vulgare*). Radovi se obavljaju uz upotrebu trimera, traktora i amfibije. Sa stabala autohtonih i neinvazivnih alohtonih vrsta saseca se bršljan (*Hedera helix*) a na jednom delu je uklonjena i vegetativna masa ove pušavice sa površine zemljišta. Sva prikupljena biljna masa odvozi se izvan područja parka. Na manjoj površini prikupljena granjevinu je usitnjavana drobilicom i koristiće se za malčiranje na području PP Palić i eksperimentalno u najsevernijem delu parka gde je gust sklop krošnji (između Tenis kluba i pruge Subotica-Segedin) rasturena je po površini.

- 1 krčenje podrasta sa sasecanjem bršljana sa stabala autohtonih i dr. neinvazivnih vrsta
- 2 krčenje podrasta, sasecanje bršljana sa stabala i uklanjanje vegetativne mase bršljana sa površine tla
- 3 krčenje podrasta, sasecanje bršljana sa stabala i rasturanje zdrobljene biomase po površini

Slika 17 - Iskrčen je podrast a vegetativna masa bršljana (*Hedera helix*) je zadržana na površini zemljišta (između aleje hrastova i Ul. Jožefa Hegediša)

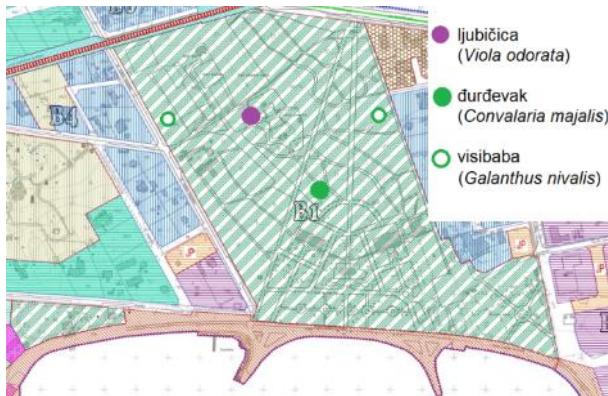
Slika 18-19 - Iskrčen je podrast i vegetativna masa bršljana (*Hedera helix*) sa površine zemljišta (između radijalne staze koja vodi do Male gostione i staze koja je osa simetrije parka)

U jesen 2015. godine posađeno je 10 sadnica poljskog jasena (*Fraxinus angustifolia*). Započeto je formiranje aleje na jednom delu staze koja vodi od parkinga kod Male gostione do obale. Ovom prilikom svoj doprinos ozelenjavanju dao je Rotary Club Palić.

Slika 20-21 - 10 sadnica poljskog jasena (*Fraxinus angustifolia*)

Praćenjem prizemne vegetacije zabeleženo je oskudno prisustvo vrsta *Convalaria majalis* (đurđevak), *Galanthus nivalis* (visibaba) i *Viola odorata* (ljubičica).

Tačke u parku na kojima se javljuju ljubičica, đurđevak i visibaba

Slika 22-23 - Grupacija visibaba (*Galanthus nivalis*) između Tenis kluba „Palić“ i Ul. Jožefa Hegediša

- praćenje stanja na staništima u II stepenu zaštite i priprema kartiranja, monitoringa i drugih aktivnosti (košenje, čišćenje podrasta, mere održavanja), tekuće održavanje lokaliteta sa slatinskim staništima (košenje, ispaša).
- realizacija aktivnosti na multifunkcionalnom pojusu oko jezera Palić:

Sve aktivnosti su realizovane u skladu sa Planom za unapređenja ekološkog stanja Palićkog jezera i okoline („Službeni list“ Grada Subotice broj 24, od 15. jula 2014. godine) uz sufinansiranje Grada Subotice po Ugovoru o sufinansiranju održavanja multifunkcionalnih pojaseva oko Palićkog, Krvavog i Ludaškog jezera (Ugovor broj: II-401-1108/2015 od 17.08.2015. godine).

Na bazi Elaborata o geodetskom merenju i snimanju terena, koji je urađen tokom 2014. godine, dobili su se tačni podaci u vezi sa zauzećem priobalja od strane raznih korisnika prostora. Čuvarska služba je početkom 2015. godine obavila razgovore sa vlasnicima i korisnicima katastarskih parcela u priobalnom pojusu, obavestila ih o planiranim aktivnostima upravljača na uspostavljanju zaštitnog pojasa, ponudila saradnju i prikupila kontakte. Već u prvoj polovini godine su počele aktivnosti na uspostavljanju zaštitnog pojasa oko jezera Palić i to prikupljanjem sadnica autohtonog žbunja sa područja Parka prirode „Palić“, kao i sa drugih zaštićenih područja. Čuvarska i stručna služba je, prema instrukcijama Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode napravila listu potencijalnih vrsta žbunja i drveća, koje su poželjne u zaštitnom pojusu. Prikupljane su sadnice gloga (*Crategus monogyna*), sviba (*Cornus sanguinea*), bele topole (*Populus alba*), vrba (*Salix cinerea*) koje su potom prenete na školovanje u deo rasadnika preduzeća, tzv. autohtoni rasadnik, koji je predviđen za školovanje i reprodukciju isključivo autohtonih vrsta biljaka. Prikupljeno je oko: 1000 sadnica gloga, 1000 sadnica sviba, 400 reznica bele topole, 200 reznica vrbe.

U skladu sa postojećim kartama staništa, definisani su prioritetni lokaliteti na kojima će se početi sa procesom formiranja zaštitnog pojasa. Određeni su lokaliteti (prema staništima) na kojima će se raditi revitalizacija staništa uklanjanjem drvenastog podrasta, košenjem, uklanjanjem trske, tarupiranjem, sadnjom, košenjem trske amfibijom, ispašom. Potraživani su uslovi zaštite prirode Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode, koji bi tačno definisali tipske sporazume o poslovno - tehničkoj saradnji sa lokalnim stanovništvom i to za aktivnosti ispaše, košenja i uklanjanja drvne mase. Izrađen je gantogram u odnosu na aktivnosti, površine i periode realizacije.

Redni broj lok.	Naziv lokaliteta	Položaj lokaliteta	Mehaničko krčenje šiblja, granja i pojedinačnih stabala, ili grupa stabala svih prečnika	Hemijsko suzbijanje alohtonih i invazivnih vrsta u vegetacionom periodu	Mehaničko košenje trske i uklanjanje			
1.	Kod Rihtera	sektor II - severna obala	500	1	500	2	11500	1
2.	Južni deo	sektor II - južna obala	3000	1	3000	2		
3.	Stara ribara	sektor III - severna obala	3700	1	3700	1	800	2
4.	Stari rasadnik	Sektor III - južna obala - Veliko pojilo - Večernješ salaš	4500	1	4500	2	3300	1
5.	Malo pojilo	sektor IV - istočna obala	16	1	x	x	11000	2
6.	Kod klupe	sektor II - III - južna obala	Ispaša kozama i ovčama					

Tabela 2. Lokaliteti sa površinama i predviđenim aktivnostima

Pripremljene su karte sa tačno ucrtanim površinama aktivnosti. Planom je obuhvaćeno priobalje II sektora jezera Palić, tri lokaliteta (pojasa) III sektora jezera Palić i Malo pojilo, lokalitet na IV sektoru jezera. Za svaki pojedinačni lokalitet definisana je dinamika, prostorni obuhvat, broj neophodnih radnika, mašina i drugih sredstava koje su potrebne za realizaciju aktivnosti. Okvirno je pripremljen plan aktivnosti čija je realizacija predviđena za 2015. godinu:

1. Lokalitet: *Kod Rihtera* – košenje i uklanjanje trske amfibijom (vodenim kombajnom); iznošenje trske van predmetne lokacije; košenje vlažne livade
2. Lokalitet: *Južni deo II sektora* – uklanjanje alohtonih drvenastih vrsta
3. Lokalitet: *Stara ribara* (III sektor) – uklanjanje stabala i podrasta
4. Lokalitet: *Stari rasadnik* (III sektor) – košenje trske amfibijom, uklanjanje podrasta i vađenje jablana
5. Lokalitet: *Malo pojilo* (IV sektor) – košenje trske amfibijom, uspostavljanje održavanja podolskim govedima i vodenim bivolima
6. Lokalitet: *Kod klupe* (između II i III sektora) – košenje i ispaša

Slika 24 – U aktivnostima je uključeno i lokalno stanovništvo

Sve predviđene aktivnosti su realizovane u skladu sa planiranim. Na nekim delovima je, zbog pogrešnog planiranja broj košenja smanjen, ili povećan, dok je na pojedinim delovima površina povećana. Aktivnost amfibije (vodenog kombajna) je bila više zastupljena od predviđenog. Takođe, ispostavilo se da je saradnja sa lokalnim stanovništvom mnogo uspešnija, u odnosu na očekivano. Pored kontinualnog nadziranja aktivnosti, čuvarska i stručna služba je na terenu obavila veliki broj razgovora sa lokalnim stanovništvom, uputila ih u ciljeve i očekivane rezultate projekta.

Slika 25 – Očišćen teren

Slika 26 - Zaštita obale od erozije vodenih talasa posle uklanjanje vegetacije

Na lokalitetu Malo pojilo (IV sektor jezera Palić) je započeto sa merama aktivne zaštite uz pomoć podolskog govečeta. Šest jedinki ove autohtone rase se trenutno nalazi na lokalitetu Malo pojilo, gde će se ispaša odvijati tokom cele godine. U planu je da se, ukoliko se ovo pokaže kao efikasan način održavanja staništa, isti model primenjuje i na drugim lokalitetima na Paliću i u drugim zaštićenim područjima. Time će, osim što se sprovode mere aktivne zaštite, zbog atraktivnosti ovih životinja, biti obogaćena i ekoturistička ponuda Palića.

Iskustvo u zaštiti prirode u evropskim zemljama Podolsko goveče je veoma pogodno za održavanje zaštićenih travnih staništa i revitalizaciju močvarnih staništa, jer nije preterano zahtevno i rado se hrani mladom trskom. Ovde se radi o suzbijanju trske na vlažnim livadama, gde ona ima invazivan karakter, menjajući karakter prirodnih staništa, zbog čega nam je cilj da je iz tog dela eliminišemo. Radi se uglavnom o trsci lošeg kvaliteta, čije košenje i ekonomska eksploatacija nisu isplativi, naročito što je suzbijanje najefikasnije kada se trska eliminiše u zelenoj fazi.

Slika 27-28 - Podolska goveda na Malom pojilu

Već naredne godine očekujemo da će se videti prvi rezultati – potiskivanje trske i revitalizacija močvarne i slatinske livade.

Aktivnosti su sufinsansirane od strane Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životne sredine, preko projekta Unapređenje stanja staništa – realizacija mera aktivne zaštite prirode ispašom autohtonih rasa goveda na području PP „Palić“, uz

podršku Grada Subotice, kao deo mera u okviru Plana za unapređenje ekološkog stanja Palićkog jezera i njegove okoline.

D. UREĐENJE PROSTORA I ODRŽIVO KORIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA

D.1. Izrada prostornih planova

Tokom godine upravljač je učestvovao u pripremi, terenskom obilasku i konsultacijama u izradi PDR (Plana detaljne regulacije) – za deo obalnog pojasa Palićkog jezera (istočna obala). Ovaj plan je u završnoj fazi izrade i donošenja.

Takođe je učestvovano u pripremi i terenskom obilasku sa Zavodom za urbanizam Subotice i Pokrajinskim zavodom za zaštitu prirode, a u vezi sa Planom detaljne regulacije – za deo obalnog pojasa zapad i jug, koji je trenutno u izradi.

Upravljač je učestvovao i u izradi Master plana razvoja regiona jezera Palić.

D.2. Projekti i radovi na uređenju prostora (izrada i postavljanje mobilijara)

Tokom godine je predviđena zamena i popravka postojećeg mobilijara (klupe, kante za smeće) – što je obuhvaćeno Programom održavanja javnih zelenih površina na površinama javne namene na zaštićenom području za 2015. godinu.

Urađeno je geodetsko snimanje tj izrada *Пројекта геодетског снимања стабала у Великом парку* od strane Agencije za premer zemljišta „Geopremer“ iz Kikinde i *Елабората - евидентирање врста, здравственог стања и положаја стабала у Парку природе „Палић“* od strane Agencije za prostorno planiranje „Plant Art“ iz Novog Sada.

Elaboratom je snimljena dendroflora, izrađen detaljan manual valorizacije i dat grafički prikaz postojećeg zelenila.

D.3. Projekti i programi u oblasti šumarstva

Nije urađena Posebna osnova gazdovanja šumama za gazdinsku jedinicu „Palićke šume“ za period 2016-2025. Oblik svojine za tri parcele koje obuhvata gazdinska jedinica „Palićke šume“ je državni gde je korisnik Grad Subotica, a za dve javna svojina, svojina Grada Subotice. JP „Palić-Ludaš“ nema pravo korišćenja ovih parcela.

D.4. Projekti i programi u oblasti lovstva

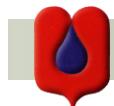
U PP „Palić“ je prema Odluci o zaštiti zabranjen lov. Tokom godine su realizovane aktivnosti na edukaciji i obaveštavanju lovaca u vezi sa zabranama lova i ponašanjem u zaštitnoj zoni ovog zaštićenog područja.

D.5. Projekti i programi u oblasti ribarstva

Park prirode „Palić“ je deo ribarskog područja „Palić – Kireš – Ludaš“ i Javno preduzeće „Palić – Ludaš“ je korisnik navedenog ribarskog područja.

Aktivnosti u oblasti ribarstva su se odvijale u skladu sa Godišnjim programom upravljanja ribarskim područjem „Palić-Kireš-Ludaš“ za 2015. godinu.

U skladu sa novom Odlukom o proglašenju zaštićenog područja Park prirode „Palić“ („Službeni list Grada Subotice“ br. 15/13 i 17/13-ispravka) nastavljeno je usklađivanje aktivnosti sa novom zaštitom na području (delom ribarskog područja) jezero Palić (na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena ograničava se sportski ribolov, na 30 % ukupne dužine linije obale uz ovaj režim i na određene deonice obale u skladu sa prisustvom osetljivih vrsta i stanišnih tipova).

D.6. Projekti i programi u oblasti turizma

Posebnih aktivnosti nije bilo osim saradnje i logističke podrške tokom realizacije raznih turističkih manifestacija na Paliću (Prvomajski uranak, Berbanski dani, Filmski festival Palić, Zlatni kotlić Palića 2015, itd.).

U sklopu projekta „Zvuk ptica“ je u SRP „Seleleveljske pustare“ izgrađena infrastruktura za posmatrače ptica - birdwatching (zakloni, osmatračnice, prilazi) i to kroz sardanj sa konzorcijumom „Zvuk ptica“ (detalji na <http://www.zvukptica.rs/>). U okviru projekta izgrađeno je 5 namenskih osmatračnica za posmatranje i fotografisanje ptica na četiri zaštićena prirodna dobra. Postavljene su informativne table, a na Palićkom jezeru je trasirana i uspostavljena edukativna eko-staza „Sa druge strane Palića“, dužine 3600 metara.

Eko-staza „Sa druge strane Palića“

Slika 29-30 – Birdwatching objekti na obali Palićkog jezera (Osmatračnica 2 – levo, Osmatračnica 1 – desno)

D.7. Projekti i programi u oblasti poljoprivrede

Na teritoriji Parka prirode „Palić“ postoji mala površina pod poljoprivrednim zemljištem koje se obrađuje u skladu sa već definisanim procedurama (košenje livada, rasadnik).

Deo ovih površina je bio predmet izdavanja u zakup tokom poslednje tri godine (uključujući i 2015. godinu). Komisija za izradu Programa uređenja poljoprivrednog zemljišta grada Subotice je u pripremi Programa za ovu godinu koristilo Uslove zaštite prirode pod kojima se državne parcele u PP „Palić“ mogu izdavati (Uslovi zaštite prirode od 2013. godine). Uslovi zaštite prirode čine sastavni deo ugovora o zakupu za parcele u zaštićenim područjima. Ograničenja uslovljena režimom prema Odluci o zaštiti su u zabrani intenziviranja proizvodnje i promene namene, ograničavanje košenja. Košenje livada je kontrolisano u cilju sprovođenja režima (košenje posle završetka cvetanja močvarnih orhideja i dugih strogog zaštićenih i zaštićenih vrsta, ostavljanje pruga – „šavova“, vrsta mehanizacije,) a nadzirana je i ispaša (broj grla po hektaru, kretanje van staništa zaštićenih vrsta u generativnom periodu). Ove aktivnosti su se finansirale kroz ugovor sa Gradom Subotica – ugovori broj: II-00-401-52/2015.

E. OSTALI POSLOVI

E.1. Protivpožarna zaštita i požari

U periodima kada je povećana opasnost od požara bio je pojačan rad čuvarske službe na osmatranju. Tokom godine je evidentirano ukupno četiri požara:

23.04.2015. obala III sektora (II stepen zaštite) – zapaljena trska. Do požara je došlo prilikom nekontrolisanog paljenja trske. Požar je lokalizovan bez intervencije vatrogasne službe, samo uz obaveštavanje.

E.2. Saradnja sa korisnicima prostora

Nastavljala se stalna saradnja čuvarske i stručne službe sa korisnicima prostora (posetioci, lokalno stanovništvo, ribolovci, vlasnici parcela).

Korisnici prostora Parka prirode ili vlasnici/korisnici parcela obraćali su se Upravljaču – stručnoj službi (usmeno ili pismeno), ili direktno čuvarskoj službi na terenu. Upiti korisnika prostora su razmotreni – dostavljene su im tražene informacije, ili su upućeni na proceduru potraživanja uslova zaštite prirode Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode. Tokom godine je evidentirano preko 40 različitih upita.

IZVORI FINANSIRANJA

Javno preduzeće „Palić-Ludaš“ je upravljač na pet zaštićenih područja u regionu Subotice, a jedno od njih je i PP „Palić“. Sektor zaštite prirode u Javnom preduzeću „Palić-Ludaš“ je organizovan u funkciji obavljanja upravljanja zaštićenim područjima. Stručna služba je zadužena za planiranje, programiranje, praćenje stanja, izveštavanje i nadzor nad radom čuvarske službe. Čuvarska služba obavljala je poslove čuvanja, praćenja stanja.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJ Programa upravljanja zaštićenim područjem Park prirode „Palić“ za 2014. godinu – TABELARNI PRIKAZ**ПРИХОДИ**

Ред.број	Извори прихода	Износ у динарима
1.	Средства Буџета Републике Србије	0,00
	1.1. Министарство пољопривреде и заштите животне средине	0,00
	1.3. Остале средства Републике Србије	0,00
2.	Сопствени приходи	0,00
	2.1. Приходи од обављања делатности	0,00
	2.2. Приходи од накнада за коришћење заштићеног подручја	0,00
	2.3. Остали сопствени приходи	0,00
3.	Средства буџета јединице локалне самоуправе	8.200.000,00
	3.1. Град Суботица	8.200.000,00
4.	Средства донација, поклона и помоћи	0,00
	4.1.	0,00
5.	Остале средства	955.000,00
	5.1. АП Војводина	955.000,00
	5.2. Конкурси	0,00
	Укупно приходи	9.155.000,00

РАСХОДИ

	Врста расхода	Извори и износи средстава (у динарима)					
		Буџет РС	Сопствени приходи	Буџет јединице локалне самоуправе	Приходи од донација, поклона и помоћи	Остале средства	Укупно
A.0 Чување, одржавање и презентација заштићеног подручја							
	A.1. Чуварска служба	0,00	0,00	2.387.800,00	0,00	0,00	2.387.800,00
	A.1.1. Бруто зараде чувара	0,00	0,00	956.800,00	0,00	0,00	956.800,00
	A.1.2. Остали трошкови чуварске службе (гориво, регистрације аута, дневнице, службена одећа и обућа, инструменти и опрема)	0,00	0,00	631.000,00	0,00	0,00	631.000,00
	A.1.3. Набавка резервних делова са услугом уградње и поправке (чамца, мотора, аутомобила, радних машина и др.)	0,00	0,00	800.000,00	0,00	0,00	800.000,00
A.	A.2. Одржавање заштићеног подручја	0,00	0,00	2.812.200,00	0,00	60.000,00	2.872.200,00
	A.2.1. Бруто зараде осталог особља запосленог код управљача на пословима управљања заштићеним подручјем и материјални трошкови њиховог рада (израда управљачких докумената, програма, пројеката, сарадња са локалним становништвом, институцијама и др.)	0,00	0,00	1.612.200,00	0,00	0,00	1.612.200,00

	A.2.2. Обележавање заштићеног подручја	0,00	0,00	0,00	0,00	60.000,00	60.000,00
	A.2.3. Управљање отпадом и одржавање мобилијара	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	A.2.4. Рачунарска и телекомуникациона опрема	0,00	0,00	1.200.000,00	0,00	0,00	1.200.000,00
	A.2.4.1. Рачунари	0,00	0,00	849.720,00	0,00	0,00	849.720,00
	A.2.4.2. Телефони	0,00	0,00	350.280,00	0,00	0,00	350.280,00
	A.3. Презентација заштићеног подручја	0,00	0,00	350.000,00	0,00	295.000,00	645.000,00
	A.3.1. Едукитивне-инфо табле	0,00	0,00	350.000,00	0,00	45.000,00	395.000,00
	A.3.2. Медијско представљање (израда видео и аудио материјала)	0,00	0,00	0,00	0,00	250.000,00	250.000,00
	Укупно А.0	0,00	0,00	5.550.000,00	0,00	355.000,00	5.905.000,00
Б. Управљање посетиоцима							
B.	B.1. Опремање центара за посетиоце и едукативних центара	0,00	0,00	0,00	0,00	140.000,00	140.000,00
	B.2. Штампање материјала намењеног посетиоцима	0,00	0,00	0,00	0,00	60.000,00	60.000,00
	Укупно Б.0	0,00	0,00	0,00	0,00	200.000,00	200.000,00
В. Праћење и унапређење стања заштићених подручја							
B.	B.1. Мониторинг	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	B.2. Ревитализација	0,00	0,00	300.000,00	0,00	0,00	300.000,00
	B.2.1. Заштитна одећа и обућа и друго у складу са правилником о заштити на раду	0,00	0,00	300.000,00	0,00	0,00	300.000,00
	B.3. Мере активне заштите природе	0,00	0,00	1.430.294,40	0,00	400.000,00	1.830.294,40
	B.3.1. Алати (моторне тестере, тримери, косилице и ситни алати)	0,00	0,00	450.000,00	0,00	0,00	450.000,00

	B.3.2. Изнајмљивање телескопске корпе за орезивање стабала на великој висини	0,00	0,00	980.294,40	0,00	0,00	980.294,40
	Укупно B.0	0,00	0,00	1.730.294,40	0,00	400.000,00	2.130.294,40
Г. 0. Уређење простора и одрживо кришење природних ресурса							
	Г.1. Израда просторних планова	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Г.2. Пројекти и радови на уређењу простора	0,00	0,00	919.705,60	0,00	0,00	919.705,60
	Г.2.1. Геодетско снимање стабала у "Великом парку"	0,00	0,00	424.705,60	0,00	0,00	424.705,60
	Г.2.2. Елаборат - евидентирање врста, здравственог стања и положаја стабала у Парку природе "Палић"	0,00	0,00	495.000,00	0,00	0,00	495.000,00
	Укупно Г.0	0,00	0,00	919.705,60	0,00	0,00	919.705,60
	Укупно планирани расходи	0,00	0,00	8.200.000,00	0,00	955.000,00	9.155.000,00

Саставио:

Јавно предузеће "Палић-Лудаш"

